τὰ πνεύματα τοῦ βάλτου. Ὁ ἀπέραντος σκοτεινὸς δρυζῶνας κάτω ἀπὸ τὸ μαῦρο, κατάμαυρο οὐρανὸ τῆς φαινόταν σὰν μιὰ ἀπέραντη λίμνη, γεμάτη ἀπὸ κακοποιὰ πνεύματα, ἐνῶ μακρυὰ ἡ σκοπιὰ τοῦ Νέῃ ἔμοιαζε μ' ἕνα τρομερὸ φανταστικὸ τέρας ποὺ τὴν ἔτρωγε μὲ τὸ φλογερό του βλέμμα.

— Νέῃ, Νέῃ! φώναζε κλαίοντας ἡ Τιτάμ καὶ σκέπαζε τὸ πρόσωπό της ἢ ἅπλωνε πρὸς τὴ σκοπιά τοῦ τὰ χέρια της. Καὶ μ' ὅλο της τὸ φόβο ἤθελε νὰ πηδήσῃ κάτω, νὰ τρέξῃ, νὰ τρέξῃ πέρα ἀπὸ τὸ βάλτο καὶ νὰ πάῃ κοντὰ στὴν γλυκειά, μελωδικὴ φλογέρα τοῦ καλοῦ της παιδὶ τὴν προσκαλοῦσε.

Ἀλλὰ ἡ ἀπεγνῶφάνεια καὶ τὸ γόητρό της τὴ συγκρατοῦσαν πάντα ἐπάνω στὴν ἐναέρια φυλακή της, στὸ μέρος τῶν βασανιστηρίων της. Τί θἄλεγαν οἱ πρόκριτοι τοῦ χωριοῦ της, ὅταν θἄβλεπαν τὰ χνάρια της πάνω στὸ ὑγρὸ χωράφι;

Μιὰ νύχτα ἔπιασε τὴν Τιτὰμ ἕνας δυνατὸς πυρετός, ποὺ ἄλλοτε διαγκάνιαζε μὲ τὸ φλογερὸ φιλί του κι' ἄλλοτε σφίγγει μέσα στὰ χέρια του τὰ ψυχρά, σὰν τὸν ἴδιο τὸ θάνατο.

Τὴν ἄλλη μέρα, μὲ μεγάλο κόπο κατώρθωσε ἡ νέα νὰ πετάξῃ τὸ χαρταετό της. Τὸν τράβηξε ἀπὸ δῶ, τὸν τράβηξε ἀπὸ κεῖ, ἀλλὰ μὲ τόση λύπη καὶ μελαγχολία ποὺ δὲν μπόρεσε νὰ τρομάξῃ οὔτε τὰ πουλιά.

Τὴ νύχτα, γιὰ ν' ἀπαντήσῃ στὸ τραγοῦδι τῆς φλογέρας τοῦ καλοῦ της, ἄγγιξε κάποιο-κάποιο μὲ τὸ δάχτυλό της τὶς χοντρὲς χορδὲς τοῦ λαούτου της κι' ἐκεῖνες ἔσκουζαν λυπητερά. Τὸ πρωὶ δὲν μπόρεσε νὰ σηκωθῇ ἀπ' τὴν ψάθα της, κι' ὅταν ἦρθε τὸ σκοτάδι τὴ βρῆκε ἀκόμα πλαγιασμένη κάτω.

Τὸ μαυροπούλι φώναζε τώρα δυνατά. Ἡ Τιτὰμ μέτρησε μὲ τ' ἀδύνατα δάχτυλά της τὸν ἀριθμὸ τῶν φωνῶν του καὶ κατάλαβε πὼς ἀπεθύνονται σ' αὐτὴ καὶ τῆς προαιηνάνε τὸ θάνατο. Ἕνα δυνατὸ ρίγος πέρασε ἀπ' τὸ κορμί της. Νὰ πεθάνῃ χωρὶς νὰ ἰδῇ τὸ Νέῃ της, χωρὶς νὰ φιλήσῃ τὰ τριανταφύλλενια μάγουλά του;...

Ἀλλ' ἔξαφνα μιὰ παράδοξη εὐθυμία καὶ χαρὰ τὴν ἐκυρίεψε. Ὅλα γύρω της ἄρχισαν νὰ λάμπουν, νὰ χρυσίζουν. Ἡ Σελήνη, ἡ θεὰ τῶν ἐρωτευμένων, ἔρριχνε ἐρωτικὲς ἀχτίδες ἐπάνω στὴ σκοπιά της καὶ τῆς χαμογελοῦσε μ' ἕνα χαρωπὸ γλυκὸ χαμόγελο. Ἔπειτα ξεκόλλησε ἀπὸ τὸ στερέωμα, γίνηκε λίγο-λίγο μακρυνή, πῆρε τὴ μορφὴ τοῦ ἀραβωνιαστικοῦ της καὶ στὸ τέλος ξαπλώθηκε ἐπάνω στὸ τρισμουλιασμένο της κορμί. Τὸ στόμα τοῦ Νέῃ χάϊδευε τώρα τὸ πρόσωπό της...

Τότε ἡ Τιτὰμ ἔκλεισε τὰ βλέφαρά της, ἀλλὰ ἐξακολουθοῦσε ἀκόμα ν' ἀκούῃ τὴ θαυμάσια μεθυστικὴ μουσικὴ τοῦ καλοῦ της καὶ τὴ φωνὴ ὅλων τοῦ δρυζῶνα ποὺ ἔψαλλαν τὸ θριαμβό της καὶ τὸν ὑμέναιό της.

* * *

Ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μέρες, ὅταν οἱ πρόκριτοι πῆγαν ν' ἀντικαταστήσουν τοὺς δυὸ φύλακες, βρῆκαν τὴν Τιτάμ, στὴ σκοπιά της νεκρή!... Ἡ δύστυχη νέα εἶχε πεθάνει ὁλομόναχη κεῖ πάνω ἀπὸ τοὺς πυρετούς.

Ὁ Νέῃ μόλις ἔμαθε τὴν φρικτὴ εἴδησι ἔτρεξε σὰν τρελλὸς καὶ ρίχτηκε κλαίγοντας πάνω στὴν καλή του. Ὅλο τὸ χωριὸ θρήνησε τὴν ὀρφὰ Τιτάμ. Καὶ τὸ ἴδιο δειλινὸ τὴ στόλισαν σὰν νυφοῦλα καὶ τὴν ἔθαψαν στὸ μέρος ποὺ ἦταν ἡ σκοπιά της.

Ἔπειτα, ἀφοῦ τῆς ἔκλεισαν τὸν τάφο, ὁ Νέῃ ἔμπηξε πάνω στὸ χῶμα δυὸ στύλους καὶ στήριξε σ' αὐτοὺς ἕνα χαρταετὸ ποὺ τὴν οὐρά του τὴν ἔκαμε ἀπὸ καλαμένιες φλογέρες.

Καὶ τώρα, ὅταν περνάει ὁ ἄνεμος ἀπὸ τὸν δρυζῶνα, ἡ φλογέρες ἀρχίζουν ὅλες μαζὺ νὰ παίζουν λυπημένα κι' ἡ Τιτὰμ ἀκούει ἔτσι κάτω ἀπὸ τὴ μαύρη γῆ τοὺς θρήνους τοῦ ἀπαρηγόρητου ἀραβωνιαστικοῦ της καὶ παρηγορίεται καὶ τὸν περμένει...

MYRIAM HARRY

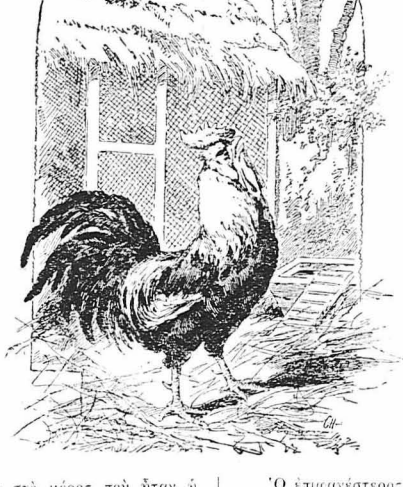

ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΡΕΤΕ

ΠΟΣΟ ΖΟΥΝ ΤΑ ΖΩΑ, ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ, ΤΑ ΕΝΤΟΜΑ

Ἀπὸ τὰ ζῶα τὸ ἀγριογούρουνο ζῇ κατὰ μέσον ὅρον 25 χρόνια, ὁ ἀητὸς 50, τὸ ἀηδόνι 10, ἡ ἠλικιὰ ἀχρίδα 4 ἑβδομάδες, ἡ ἀλεποῦ 15 χρόνια, ἡ ἀρκοῦδα 50, ὁ βάτραχος 15, ὁ φρύνος 20, τὸ ἄγριο βοῦδι 15, τὸ ἥμερο 20, ἡ γάτα 15, ὁ γρύλλος 1, ὁ γύψ 100, ὁ ἐλέφας 100, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη 200 καὶ κατὰ τοὺς Ἰνδοὺς 300 χρόνια. Ὁ τσαλαστεινὸς ζῇ 50 χρόνια, ἡ ὀχιὰ 10, τὸ ἐφήμερο (εἶδος ἐντόμου) 24 ὧρες, τὸ μουλάρι 30, τὸ γεράκι 100, ὁ ἰνδιάνος 16, τὸ ἄλογο 25, ἡ γκαμήλα 35, τὸ καναρίνι 15, ἡ καραβίδα 20, ἡ καρδερίνα 18, ἡ κατσίκα 14, ἡ κίσσα 10, ὁ κόρακας 80—100, ὁ κυπρῖνος 100, ὁ κότσυφας 18, ὁ κοῦκος 32 καὶ τὸ κουνέλι 8.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Ἡ πρώτη χώρα στὴν ὁποία εἶχε ἀναπτυχθεῖ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ ἰατρική, ἦταν ἡ Αἴγυπτος. Ὅταν ἔγιναν πρὸ ἐτῶν ἐκεῖ ἀνασκαφές, βρέθηκε ἕνα πολύτιμο ἰατρικὸ βιβλίο, τὸ ὁποῖο κατὰ τὴ γνώμη τῶν ἀρχαιολόγων ἀνῆκε στὴ βιβλιοθήκη τῶν Φαραὼ καὶ συνεγράφη ὅταν ἦταν ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου ὁ Ἰωσήφ, ὁ γυὸς τοῦ Ἰακώβ.

Στὸ βιβλίο αὐτό, ποὺ εἶνε ἀπὸ πάπυρο, ὁ συγγραφεὺς ἐξαίρει ἐν πρώτοις τὴ χρησιμότητα τοῦ ἐξορκισμοῦ καὶ προτρέπει τοὺς γιατροὺς νὰ μὴν τὸν λησμονοῦν ὁσάκις πρόκειται νὰ δώσουν φάρμακα στοὺς ἀσθενεῖς τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἐπίστευαν ὅτι κυριώτερη αἰτία τῶν ἀσθενειῶν ἦταν ἡ κατάχρησι τῆς τροφῆς καὶ εἶχαν δρεῖ ἕνα σωρὸ φάρμακα γιὰ τὶς στομαχικὲς παθήσεις.

Ἐπίσης μεταξὺ τῶν φαρμάκων ποὺ συνιστοῦντο τότε γιὰ τὶς νόσους τῶν ὀφθαλμῶν, πρωτίστη θέσι κατεῖχε ἡ χολή, τὴν ὁποία ἐχρησιμοποιοῦσαν ἀργότερα γιὰ τὸν ἴδιο σκοπὸ καὶ οἱ Ἕλληνες.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιέργων ποὺ ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς τοῦ παπύρου στὸ περὶ ἐγκυμοσύνης κλπ. κεφάλαιο τὸν λέει ὅτι, ὅταν τὸ βρέφος φωνάξει ἀμέσως μετὰ τὴ γέννησί του «οὖ» θὰ ζήσῃ, ἐνῶ ἂν φωνάξει «ἀ» θὰ πεθάνῃ.

Κατόπιν σ' ἕνα ἄλλο κεφάλαιο γίνεται λόγος γιὰ τὴν κυκλοφορία τοῦ αἵματος, γιὰ τὶς διαλείψεις τῆς καρδιᾶς, γιὰ τὶς ἀσθένειες τῶν ἀδένων, γιὰ μερικὰ δὲ ἀπ' αὐτὰ προτείνεται χειρουργικὴ ἐπέμβασι.

Ἐπίσης ἕνα ὁλόκληρο κεφάλαιο τοῦ βιβλίου περιέχει διάφορες συνταγές, ἡ ὁποῖες ἀποβλέπουν στὴ διατήρησι τῆς κόμης ἢ στὴν ἀποφυγὴ τοῦ ἀσπρίσματος τῶν τριχῶν.

Παραδέτουμε παρακάτω μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς συνταγές, ἡ ὁποία ἀποδίδεται στὴ βασίλισσα Σάχ, μητέρα τοῦ βασιλέως Τέντα, ἡ ὁποία ἔζησε κατὰ τὴν τετάρτη χιλιετηρίδα πρὸ Χριστοῦ:

«*Πάρε νύχι γαϊδάρου ψημένο, λινὰ κουρέλια κοπανισμένα μὲ λάδι, μαῦρο φεῖδι, σκουλήκια ξερασμένα καὶ κάμε ἀλοιφή, μὲ τὴν ὁποία θὰ διατηρῇς μέχρι θανάτου μαῦρα τὰ μαλλιά σου!*».

Στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἡ ἰατρικὴ ἐθεωρεῖτο ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἐπαγγέλματα καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἐξάσκησί του δὲν ἐπιτρεπόταν στοὺς δούλους καὶ στὶς γυναῖκες, ἡ ὁποῖες τότε εἶχαν μειονεκτικὴ θέσι.

Σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρχαν ἀπὸ τότε γιατροί, οἱ ὁποῖοι διατελοῦσαν στὴν ὑπηρεσία τοῦ δημοσίου, ἢ ἄλλοι ποὺ εἶχαν δικά τους ἰατρεῖα, μέσα στὰ ὁποῖα βρισκόντουσαν λουτρά, φάρμακα, χειρουργικὰ ἐργαλεῖα κλπ.

Πολλὲς φορὲς οἱ γιατροὶ ἐπεσκέπτοντο τοὺς ἀσθενεῖς στὰ σπίτια τους καὶ γιὰ μεγαλείτερη ἀσφάλεια ἐπληρώνοντο γιὰ τὴν ἐπίσκεψή τους... προκαταβολικῶς!

Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς θεραπείας εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ παρεριζώνται καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ γιατροῦ, οἱ ὁποῖοι ἔπαιρναν μαθήματα ἀπ' αὐτούς, καθὼς καὶ οἱ δοῦλοι του, οἱ ὁποῖοι ἐγίνοντο ἔτσι πρακτικοὶ γιατροὶ καὶ γιάτρευαν μόνο τοὺς συναδέλφους τους!

Ὁ ἐπιφανέστερος ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἰατρῶν τῆς ἀρχαιότητος ἦταν ὁ Ἱπποκράτης, ὁ ὁποῖος κατήγετο ἀπὸ τὴ νῆσο Κῶ καὶ ἔζησε μεταξὺ τῶν ἐτῶν 460 καὶ 356 π. Χ.

Ὁ Ἱπποκράτης ἐγύρισε πολλὰ μέρη γιὰ νὰ μορφωθῇ ὅσο μποροῦσε πληρέστερα καὶ ἀνύψωσε τὴν ἰατρικὴ σὲ πραγματικὴ ἐπιστήμη.

Ἀποδίδονται σ' αὐτὸν 72 ἐν ὅλῳ ἰατρικὲς πραγματεῖες καὶ σπουδαιότερη ἀπ' ὅλες θεωρεῖται ἡ φέρουσα τὸν τίτλο «Ἀφορισμοί», ἡ ὁποία ἀποτελεῖ συγκεφαλαίωσι τοῦ ὅλου ἔργου του.

Ἄλλος περίφημος γιατρὸς μετὰ τὸν Ἱπποκράτη εἶνε ὁ Γαληνός, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη στὴν Πέργαμο κατὰ τὸ 131 π. Χ., σπούδασε κοντὰ σὲ μεγάλους διδασκάλους καὶ πεθαίνοντας ἄφησε ἑκατὸ περίπου συγγράμματα, ποὺ καὶ σήμερα ἀκόμα εἶνε ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἰατρική.

Γιατροὶ ὑπῆρχαν καὶ στὴν ἀρχαία Βαβυλῶνα, ἀλλὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν καθόλου ἀξιοζήλευτο ἐκεῖ, ἂν κρίνουμε ἀπὸ ἕνα σχετικὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως Χαμουραβῆ (6.000 ἔτη π. Χ.).

Τὸ διάταγμα αὐτὸ λέει ὅτι ὁ γιατρὸς ποὺ θεραπεύει ἕνα ἀπόστημα ἢ ἕνα νόσημα τῶν ὀφθαλμῶν δικαιοῦται νὰ λάβῃ ὡς ἀμοιβὴ μόνον 10 σέκελ, δηλ. περίπου 100 δραχμὲς σημερινές.

Ἂν ὅμως ἡ ἐγχείρησις ἀποτύχαινε ἢ ἡ θεραπεία δὲν ἐλάβαινε καλὸ τέλος, τότε ἐθεωρεῖτο ὑπαίτιος ὁ γιατρός, τοῦ ὁποίου ἀποκόβονταν... τὸ ἕνα ἢ καὶ τὰ δυὸ χέρια!

Ἂν ὅμως ὁ ἀσθενὴς ποὺ γιατρευόταν καὶ πέθαινε ἦταν δοῦλος, ἡ ποινὴ τοῦ γιατροῦ ἦταν ἐλαφρότερη. Ὑποχρεωνόταν ἁπλῶς νὰ ἀγοράσῃ ἕναν ἄλλο δοῦλο καὶ νὰ τὸν προσφέρῃ στὸν κύριο ποὺ τὸν εἶχε χάσει.

Ὁ Χαμουραβῆ ὅμως εἶχε προνοήσει καὶ γιὰ τοὺς κτηνιάτρους. Ἂν τὸ ζῶο ποὺ γιατρεύτανε ψοφοῦσε, ὁ κτηνίατρος ὤφειλε νὰ ἀποζημιώσῃ τὸν κύριό του, προσφέροντάς του εἰς χρῆμα τὸ τέταρτο τῆς ἀξίας του.